

Tyresö kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen
Carolina Fintling Rue
Chef översiktsplaneringsenheten

TJÄNSTESKRIVELSE & YTTRANDE

2018-02-23

1 (4)

Diarienummer
KSM2018-88-260

Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet

Yttrande över ansökan om avveckling av fideikommiss

Förslag till beslut

Fideikommissnämndens remiss i ärendet att avveckla det Petersenska fideikommisset, omfattande Munkbron och Erstavik, besvaras med Stadsbyggnadsförvaltningens yttrande.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Sara Kopparberg
Stadsbyggnadschef

Carolina Fintling Rue
Chef översiktsplaneringsenheten

Beskrivning av ärendet

Innehavaren, Johan af Petersens, av det Petersenska fideikommisset (omfattande Munkbron och Erstavik) avled 2015. Därmed upphörde fideikommisset enligt 3 § lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss (avvecklingslagen).

Fideikommissboet har hos regeringen (Kammarkollegiet, Fideikommissnämnden) begärt tillstånd att överföra fast egendom tillhörande fideikommissboet till ett fideikommissaktiebolag.

Fideikommissnämnden har anhållit om att Tyresö kommun yttrar sig i ärendet avseende om det finns betydande kulturellt värde eller andra värden av betydande allmänt intresse knutet till den egendom som ingår i det Petersenska fideikommissboet.

Fideikommissens historia

Fideikommiss är egendom som ska gå i arv. Fideikommissarien har rätt att nyttja egendomen och uppbära avkastningen, men får inte belåna eller sälja den. Egendomen ska oftast ärvas av den äldste manlige arvingen.

Erstavik blev fideikommiss efter att affärsmannen Herman Petersen avled 1765 i enlighet med hans testamente. Den nu avlidne Johan af Petersens var den åttonde innehavaren av fideikommisset.

Fideikommisset Erstavik är ett stort naturområde mellan Saltsjöbaden, Älta och Saltsjö-Duvnäs. Det består av 2 400 hektar mark, mestadels skog, i Nacka kommun, ett 15-tal öar i Tyresö och vattenområden i insjöar och i Saltsjön. Nacka kommun och fideikommissen har ett samarbete om besöksanpassning och i området görs omkring två miljoner besök per år.

Avvecklingslagens syfte

Avsikten med avvecklingslagen var att avskaffa en enligt lagstiftaren otidsenlig arvsordning. Lagen syftade däremot inte till att egendom med höga kulturhistoriska värden skall skingras. I avvecklingslagen finns bestämmelser som tillkommit för att undvika att egendom med stort kulturellt värde eller större jord- och skogsbruksegendomar som är av betydande allmänt intresse skingras. Sådana allmänna intressen kan röra naturvård, ekonomiska intressen som sysselsättningen på orten där fideikommisset ligger t.ex. genom turism, sociala intressen som t.ex. att egendomen har betydelse för friluftslivet.

Fideikommissaktiebolag säkrar en samlad framtida förvaltning

Efterträdaren kan företräda fideikommissboet och med tillämpning av avvecklingslagen 33 § ansöka om tillstånd till överföring till ett fideikommissaktiebolag av den i fideikommisset ingående fasta egendomen, varigenom den av regeringen eftersträfvade samlade förvaltningen åstadkommes. Regeringen fastställer bolagets bolagsordning, varvid normalt föreskrives att bolaget ej utan tillstånd av Fideikommissnämnden får avyttra fast egendom som ingått i fideikommisset eller inteckna denna. Härigenom säkras en samlad framtida förvaltning och därmed bevarande av betydande kulturellt värde eller andra värden av betydande allmänt intresse knutet till den egendom som ingått i fideikommissboet.

Tyresö kommuns yttrande

Tyresö kommuns yttrande behandlar enbart fideikommisset Erstavik.

Kommunen ser positivt på en samlad framtida förvaltning genom att egendom överförs till ett fideikommissaktiebolag - och därmed förutsättningar för en mer tidsenlig arvsordning och säkerställt bevarande av betydande kulturella och andra värden av betydande allmänt intresse knutet till den egendom som ingått i fideikommissboet.

De värden som Tyresö kommun ser i Erstavik är:

- riksintresse för friluftslivet respektive kulturmiljövården som omfattar delar av fideikommissens område
- strandskydd 300 meter vid Öringesjön och på/vid öarna i Tyresö skärgård
- den gröna regionala Tyrestakilen (både ekologiskt och rekreativt) med dess svaga gröna samband (se Landstingets regionplan, RUFS 2050)
- Erstavik som en viktig värdekärna i sig
- Tyresös obebyggda skärgård, som i stort ägs av Erstavik. Det är i dag unikt med obebyggda öar i innerskärgård.
- kulturmiljöer som exempelvis Slumnäs
- några större områden med skyddsvärda trädmiljöer, se karta: <http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/Stockholm/Planeringsunderlag/>
- viktiga kopplingar för gående och cyklister, bland annat Sörmlandsleden

Bilagor

1. Fideikommissnämndens remiss: Ansökan om tillstånd enligt 28 och 33 §§ lagen (1963:583) om avveckling av fideikommiss (avvecklingslagen) att få tillskjuta fast egendom tillhörande det Petersenska fideikommissboet (Munkbron och Erstavik) till ett aktiebolag